

възстания. Въ време на Руско-Турската война той е билъ въ опълчението, следъ което се е установилъ въ Русе, гдѣто билъ съдебенъ слѣдователъ; но вслѣдствие политическата му брошюра *Искендерѣ-бей* (1881 год.), той прѣминжалъ да живѣе като изгнаникъ въ Пловдивъ, гдѣто билъ тоже чиновникъ до 1885 година. Септемврий 6 е дѣло и на З. Стояновъ. Слѣдъ съединението той се е прѣдалъ на вѣстникарството и билъ депутатъ отъ тогава до смъртта си, а сѫщо прѣсъдателъ на Народното Събрание, избранъ прѣзъ 1888 година. Той се е поминжалъ на 2 Септемврий 1889 година въ Парижъ, гдѣто бѣше отишълъ за изложението. Значи отъ овчаринъ, той е достигналъ да бѫде прѣсъдателъ на Народното Събрание. З. Стояновъ е билъ единъ отъ редакторите на „Свобода“, а писвалъ е въ „Южна-Бѫлгария“ разни статии. Той е написалъ: *Искендерѣ-Бей, 1881 година; Записки по бѫлгарските възстания*, т. I, 1884 год., Пловдивъ, т. II, 1887 год. София, т. III., 1892 год., София; *Четите въ Бѫлгария* на Филипъ Тотя, Хаджи-Димитра и Стефанъ Караджата, Пловдивъ, 1885 г.; *Чърти отъ живота на Л. Каравелова*, Пловдивъ, 1885 г.; *Любенъ Каравеловъ и неговите клеветници*, София, 1885 г.; *Документи по превратъта на деветий Августъ*, София, 1886 год.; *Какво направихме въ Търново*, Русе, 1886 год.; *Кои сѫ виновниците на деветий Августъ*, Търново, 1886 г.; *Коронованните нихилисти въ Бѫлгария*, Русе, 1886 год.; *Христо Ботиловъ — опитъ за биография*, Русе, 1888 год.; *Чардафонъ Великий*, София, 1888 год. Подъ негова редакция сѫ излѣзли 7 тома отъ съчиненията на Любенъ Каравеловъ.

„И така сега сме вече вѣстникарь. Съ евангелско благоговѣние се приближаваме ние да подигнеме священното знаме на публцистъ, това силно орждие на народитѣ, подъ което сѫ ся извършили най-благороднитѣ борби за право, свобода и прогрессъ, подъ което ся станали на прахъ и пепель множество тирани и тиранчета, па и има да падать още до като свѣтъ свѣтува, до като тоя свѣтъ ся дѣли на слаби и на силни, на бѣдни и на богати. Страшно е свободното слово, велика е неговата задача, въ сѣка страна и въ сѣко място, гдѣто това слово не е удушено отъ нѣкого човѣкообразенъ звѣръ, нарѣченъ божи избраникъ. Пълно право сѫ имали двама велики мажье